

Interview Petra & Iván

Wanneer en hoe zijn jullie met de tango begonnen?

Iván: Mijn ouders en ook ooms en tantes in Chili en Argentinië, dansten de tango. Ik ben er dus mee groot geworden. Ik heb altijd met de tangocultuur geleefd. Toen in de jaren 1960 de tango vanwege de komst van Rock & Roll en de popmuziek weinig meer werd gedanst, was ik met een vriend een van de weinige jonge dansers in de milongas van Buenos Aires. Later in Nederland heb ik eerst vanuit een tangokring - oorspronkelijk voor uitwisseling van muziek, boeken en tijdschriften - lesgegeven. Geen ingewikkelde figuren maar vooral gewoon goed lopen. Daarna ben ik vanaf het begin van de jaren 80 structureel met lessen begonnen als eerste tangoschool van Nederland.

Petra: Ik danste al voordat ik kon lezen, bij wijze van spreken. Toen ik vier werd stuurden mijn ouders me naar klassiek ballet. Daarnaast deed ik ook moderne dans in de stijl van Martha Graham en een paar jaar showdans. Bij Wanda Grendel van de plaatselijke balletschool heb ik ooit nog eens een stukje op Piazzolla gedanst, nooit durven dromen dat ik ooit zo geboeid zou worden door zijn roots. Ik heb ook ruim 20 jaar met veel plezier getapdanst, maar op een gegeven moment was het Argentijnse tango en dat alleen. Hoewel soms een bolero of een Peruaanse vals met Iván dansen is ook heerlijk. Mijn allereerste contact met de Argentijnse tangodans was overigens bij Wouter Brave. In de jaren 80 heb ik aan een workshop deelgenomen, voordat hij in BsAs geweest was. De basico die we van hem leerden zag er dus ook anders uit, met een soort promenade. Vrij Europees dus. Maar hij liet me wel al op echte Argentijnse muziek dansen, op D' Arienzo....

Wie zijn de belangrijkste mensen op tango-gebied, die jullie hebben ontmoet?

Iván: Ik kende de gebroeders Zotto al toen ze 16 á 17 jaar oud waren. Alberto Podestá ken ik nog uit Chili toen ik een jaar of 19 was. Hij woonde toen een tijd in Santiago en heb hem verschillende malen bezocht. Als we in Buenos Aires zijn ontmoeten we elkaar af en toe. Verder heb ik Osvaldo Pugliese goed gekend, en ook zijn dochter Beba en haar dochter Carla. Verder was ik bevriend met Arturo Penón (speelde eerste bandoneon bij Pugliese), Juan Carlos Godoy (zanger van D'Angelis) en Charlo. Niet te vergeten Cholo Mamone (toparrangeur en bandoneonspeler), Chula Clausi (bijna 100 jaar oud), en Dolly en Antonio Rodio, Antonio Todaro (gaf les tegenover het huis van de tante van Iván in BsAs), Juan Carlos Copes en zijn dochter Johanna, Omar Rivoira, Oscar Zuchi en Gabriel Soria. Te veel om op te noemen.

Wat betekent de tango voor jullie?

Een manier van leven!

Improvisatie of choreografie bij een optreden?

In principe improvisatie. Voor onze dansgroep verzint Petra het begin en de finale.

Door welke dansparen zijn jullie vroeger geïnspireerd en door wie nu?

Petra: Osvaldito Zoto, zijn interpretatie van de vals vind ik prachtig, overigens Tete vind ik ook mooi de vals dansen, maar anders, Miguel Zoto, en als toppers: Gloria & Eduardo Arquimbau. Zij geven goed les en zijn grandioos op het podium. Goed vind ik ook Pocho Pizarro en het echtpaar Borquez. Ik verwacht verder veel van Emilio Benavente. Hij sluipt als een kat over de piste. Van dat soort tangodansen houd ik van, mooi vlak over de vloer met de voeten. Maar kijken naar de dansparen in de milongas in BsAs geeft natuurlijk ook veel inspiratie.

Iván: Gloria & Eduardo, Juan Bruno, Petaca, Guillermina Quiroga.

Welke Rol speelt de tango in Chili? Wat is het verschil tussen de tango in Chili, Argentinië en Nederland?

De tango speelt overal eigenlijk maar een kleine rol, ook in Argentinië. In BsAs zijn ongeveer 40.000 tangodansers op 14 miljoen inwoners. In Chili spelen veel meer life tango-orkesten dan in BsAs, waar meestal met DJ's gewerkt wordt. Dat komt vooral omdat het in Chili economisch beter gaat, net als in Uruguay in mindere mate.

In Europa wilde men tango met structuur, dat is de latere stijldanstango geworden. In Finland heb je een variant van de Argentijnse tango met invloeden uit polka en Slavische dansen die wel de Argentijnse sfeer heeft gehouden. Pas in de jaren 80 kwam de Argentijnse tango door de grote tangoshows weer terug in Europa.

Welke rol speelt Buenos Aires in jullie leven?

We gaan elk jaar naar BsAs. Het is een thuis voor ons beide. Niet alleen omdat Iván er familie heeft, maar ook vanwege de vele oude vrienden, het ontmoeten van zangers en dansers en de hele cultuur waar je in ondergedompeld wordt.

Waar zou iemand, die het voor eerst in BsAs is, naar toe moeten gaan?

's Middags beginnen bij La Confeiteria Ideal en dan tot diep in de nacht doordansen van salon naar salon. Verder het tangomuseum van Gardel, de begraafplaats, musea over het land en de architectuur, en Café de los Angelitos dat in 2008 heropend is. Helaas is het natuurlijk wel gemoderniseerd en ziet het er niet meer zo uit als in het verleden. En Café La Violetta. En Café Homero Manzi, helaas ook gemoderniseerd, maar met heerlijke wijnen en leuke tangoshows.

Wat zijn de positieve en negatieve kanten in het bestaan van een tangoleraar/-lerares?

Positief: het hoort bij het leven! Negatieve kanten zijn er niet. Nu is het wel zo dat we niet elke avond lesgeven.

Hebben jullie naast de tango nog andere bezigheden, beroep, hobby?

Het goed voorbereiden van de lessen, scheiden van techniek en gevoel kost veel tijd. Naast ons beroep (Petra-Universitair hoofddocent bij Scandinavische talen aan de Rijksuniversiteit) lezen en reizen we graag (Zuid-Amerika, Scandinavië). Als hobbies hebben we onder andere het verzamelen van muziek, tango natuurlijk, maar ook bolero's en Peruaanse walsen, en het bezoeken van boekhandels in BsAs.

Wat zijn jullie favoriete tango-orkesten?

Om te dansen: Caló, D'Arienzo, Di Sarli, Pugliese, D'Agostino, Canaro. Maar in de ene periode dans je het liefst op een bepaald orkest en in een andere periode danst een ander orkest weer lekkerder.

Hoe groot is de rol van een dj tijdens een salon/milonga?

Allesbepalend!

Zijn er nu orkesten die de kwaliteit hebben van orkesten uit de gouden tijd van de tango?

Een nadeel is dat huidige musici vaak niet in de oude traditie opgevoed zijn. En deels is het een economische kwestie. Beba Pugliese, en Osvaldo Requena zijn goed. In wezen zijn Los Solistas (van D'Arienzo met Carlos Lazari) de enigen die spelen als de orkesten uit de gouden tijd en dezelfde sfeer scheppen.

En we hebben een jonge bandoneonspeler gehoord in Canning die de klasse heeft van de vroegere toppers. In de film El Café de los Maestros zie je overigens gelukkig ook jonge musici spelen.

Worden er nog goede nieuwe tango's gemaakt?

Ja, gemaakt nog wel, maar er wordt weinig uitgebracht. De grote maatschappijen doen niet aan tango's en de kleinen die het wel aandurven, bijvoorbeeld Meloepa (BsAs) hebben weinig

distributiekanaal en komen hooguit net uit de kosten. Claudia Armani is een goede zangeres die mooie dingen gemaakt heeft en van wie twee cd's verschenen zijn.

Wat vinden jullie van neo-tango en non-tango?

Non-tango is geen tango. Alleen geschikt om zo nu en dan even naar te luisteren. Neo-tango heeft niet de kwaliteit en gelaagdheid van vroegere orkesten. Het is gemakkelijker te spelen en op te dansen dan bijvoorbeeld D'Arienzo. Je hoeft niet zo goed te luisteren. Maat en ritme zijn vaak opgeofferd aan de harmonie. Voor dansers is het meestal minder interessant. Als iets kwaliteit heeft, zal het blijven, anders verdwijnt het weer.

Alberto Podestá en Petra Torres Concha

In welke tango-stijl geven jullie les? Open – gesloten?

Dat zijn termen van de laatste jaren. Vroeger was dat geen vraag. In de jaren 40 werd op ieder orkest een eigen stijl gedanst. Op romantische momenten in de muziek was de dans closer. De open stijl was vooral voor het podium. Er zijn veel invloeden/technieken uit jazzballet ingebracht die er eigenlijk niet in horen. Vroeger was het leren van de tango vooral een kwestie van gevoel. Lukt een bepaald pasje je niet, dan past het kennelijk niet bij je of ben je nog niet zover en werd er gewoon een andere pas gekozen. Milonguero was gewoon alles wat in een milonga gedanst werd.

Hoe zien jullie lessen eruit? Wat willen jullie overbrengen?

We willen techniek aanbieden, maar daar niet teveel op hameren. Vrijheid is in de tango erg belangrijk, anders gaat de creativiteit verloren. We vertellen veel over de muziek. Je leert de foefjes van de verschillende orkesten kennen en hoe je die op de dansvloer kunt overbrengen, zodat je niet op alle orkesten op dezelfde manier danst. Authenticiteit is het belangrijkste, niet om de beste te zijn.

Op jullie website staan de begrippen 'gran salón' en 'club de tango' en 'el uno para el otro'. Kunnen jullie die begrippen toelichten?

'Gran salón' is een elegante manier van dansen, Di Sarli bij uitstek. 'Club de tango' komt uit de jaren 50 en was een revival van D'Arienzo uit de jaren 1935. Men ging weer sneller spelen met een doorlopend ritme, bijna zonder pauzes, en daardoor ook anders dansen, andere figuren. 'el uno para el otro' = 'de een voor de ander, een danspaar dat perfect bij elkaar past en in harmonie met de muziek is.

Ook op jullie website staat dat jullie workshops voor dj's geven?

Dat hebben we twee keer gedaan. Het kost erg veel tijd. Er is een groot verschil tussen mooie tango's en dansbare tango's. Het is belangrijk dat een dj dat aanvoelt.

Wat zijn jullie wensen en plannen op tangogebied voor de toekomst?

We willen doorgaan met de themaworkshops. Er gaat veel voorbereidingstijd in zitten, maar geeft ook veel voldoening en er blijkt behoefte aan. We blijven schrijven voor tijdschriften en interviews geven, zoals we dat voor Solo Tango en Casa Luna hebben gedaan. We hebben het lesgeven met één avond uitgebreid en we gaan gewoon door met het doorgeven van de wereld achter de passen van de tango.

Hoe zal de tango zich ontwikkelen in de toekomst?

Het is altijd een golfbeweging, met een hype rond Maxima en destijds in de jaren '70 met veel vluchtelingen uit Zuid-Amerika. Veel van die vluchtelingen zijn later weer teruggegaan. In Stockholm bijvoorbeeld zijn veel vluchtelingen blijven hangen, zijn goed geïntegreerd en komen ook veel in de milonga's. Een kleine groep mensen zal de tango altijd blijven boeien, die raken hem hun hele leven niet weer kwijt.

In Berlijn dansen steeds meer jongeren tango. Is de jeugd in Groningen ook voor de tango te winnen?

Er zijn hier wel jongeren die tango dansen, maar vaak doen ze het maar kort. Het zal nooit zo massaal worden als salsa, maar ook nooit helemaal verdwijnen. In BsAs zag je in de jaren '60 ook maar weinig jongeren, nu wel meer en dan 13-14 jarigen. Het zijn vaak vooral jongeren die de tango als beroep willen gaan uitoefenen.

Wat is de ziel van de tango?

De maat!, de harmonie, de cadans, De tango is een muzikaal verhaal dat je danst.

Carolien van Leeuwen en Joop Kok